

Врз основа на член 55 став 1 од Законот за организација и работа на органите на државната управа („Службен весник на Република Македонија” број 58/00, 44/02, 82/08, 167/10 и 51/11), член 21 став 2 и член 22 став 2 од Законот за средно образование („Службен весник на Република Македонија” број 44/95, 24/96, 34/96, 35/97, 82/99, 29/02, 40/03, 42/03, 67/04, 55/05, 113/05, 35/06, 30/07, 49/07, 81/08, 92/08, 33/10, 116/10, 156/10, 18/11, 51/11, 6/12, 100/12 и 24/13) и член 7 алинеја 5 од Законот за стручно образование и обука („Службен весник на Република Македонија” број 71/06, 117/08, 148/09, 17/11 и 24/13), министерот за образование и наука донесе наставна програма по **специјално цвеќарство за III година**, струка земјоделско-ветеринарна, образовен профил градинар-цвеќар за учениците во средното стручно реформирано тригодишно образование.

МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА
ЦЕНТАР ЗА СТРУЧНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

НАСТАВНА ПРОГРАМА

СПЕЦИЈАЛНО ЦВЕЌАРСТВО

III година

ЗЕМЈОДЕЛСКО-ВЕТЕРИНАРНА СТРУКА
Градинар-цвеќар

Скопје, 2013

**1. НАЗИВ НА ОБРАЗОВНАТА ПРОГРАМА ВО ЧИИ РАМКИ СЕ ИЗУЧУВА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА
ГРАДИНАР-ЦВЕЌАР**

2. НАЗИВ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА ЗА ПРЕДМЕТОТ - СПЕЦИЈАЛНО ЦВЕЌАРСТВО

**3. ГОДИНА НА ИЗУЧУВАЊЕ НА НАСТАВНИОТ ПРЕДМЕТ, БРОЈ НА ЧАСОВИ И ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА
ОБРАЗОВАНИЕТО:**

Година во која се изучува наставниот предмет: трета година

Број на часови неделно: 2

Број на часови годишно: 66

Времетраење на образованието: три години

4. КОМПЕТЕНЦИИ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

ИМЕ НА КОМПЕТЕНЦИЈАТА
Произведување и подготвување за продажба на едногодишни и двогодишни цветни култури
Произведување и подготвување за продажба на луковичести цветни култури
Произведување и подготвување за продажба на режано цвеќе
Изработување на едноставни цветни аранжмани и декорации

5. ЦЕЛИ И РЕЗУЛТАТИ ОД УЧЕЊЕТО НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

5.1. Цели на наставната програма за предметот

Наставната програма по **специјално цвеќарство** има за цел да се:

- усвојат теоретски знаења како основа за решавање на практични проблеми
- разликуваат едногодишни и двогодишни цветни видови, луковичести цветни видови и режано цвеќе
- усвојуваат фазите на производство на едногодишните, двогодишните луковичести цветни видови и режано цвеќе
- познаваат начините на размножување на поедини цветни култури
- сфаќа важноста за определување на оптимални рокови за берба, подготовка и продажба на цветните култури
- познаваат основни правила при изработка на цветните аранжмани
- одредуваат материјали за изработка на цветни аранжмани и декорации за различни пригоди
- развиваат позитивни ставови кон цвеќарското производство

5.2. Излези:

По завршувањето на наставната програма ученикот ќе биде способен да:

- препознава едногодишни и двогодишни цветни видови
- одредува технологија на производство на дадени едногодишни или двогодишни цветни видови
- предлага амбалажа за пакување и складирање на едногодишни и двогодишни цветни култури
- препознава луковичести цветни видови
- одредува технологија на производство на даден луковичест цветен вид
- избира начин на режење на луковичести цветни култури
- предлага амбалажа за пакување и складирање на луковичести цветни култури

- препознава цветни и лисни видови режано цвеќе
- одредува технологија на производство на режано цвеќе
- формулира оптимален начин на прихранување на режано цвеќе
- одредува амбалажа за пакување и складирање на режано цвеќе
- предлага материјал за изработка на одреден тип цветен аранжман и декорација
- одредува техника на изработка на цветни аранжмани и декорации за различни пригоди

6. ОПЕРАТИВНИ ЦЕЛИ ЗА ПОСТИГАНЈЕ НА КОМПЕТЕНЦИИ

ТЕМАТСКИ ЦЕЛИНИ	КОНКРЕТНИ ЦЕЛИ	ОБРАЗОВНИ ИЗЛЕЗИ	КОРЕЛАЦИЈА
1	2	3	4
ПРОИЗВОДСТВО И ПОДГОТОВКА ЗА ПРОДАЖБА НА ЕДНОГОДИШНИ И ДВОГОДИШНИ ЦВЕТНИ КУЛТУРИ	<p>Ученикот да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • опишува морфолошки и биолошки карактеристики на цветните култури • препознава едногодишни и двегодишни цветни видови • опишува начин и време на сеидба на семе на цветните видови • разликува соодветни пикир сандачиња и саксии за одгледување на соодветни цветни видови • определува оптимално време на сеидба на едногодишни цветни видови • опишува постапки за подготовка на семенскиот материјал за сеидба • набројува постапки при производство на едногодишни и двегодишни цветни видови 	<p>Ученикот ќе биде способен да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • препознава едногодишни и двегодишни цветни видови • одредува технологија на производство на дадени едногодишни или двегодишни цветни видови • предлага амбалажа за пакување и складирање на едногодишни и двегодишни цветни култури 	<p>Практична настава Тема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Производство и подготовка за продажба на едногодишни и двегодишни цветни култури

	<ul style="list-style-type: none"> • објаснува фази на производство на едногодишни цветни видови • набројува агротехнички мерки за нега на расад • истакнува значење на климатските и почвените услови врз квалитетот на цветните култури • наведува тип на амбалажа за пакување на едногодишни и двогодишни цветни култури • набројува постапки за подготовка на сакиско цвеќе за транспорт и продажба 		
ПРОИЗВОДСТВО И ПОДГОТОВКА ЗА ПРОДАЖБА НА ЛУКОВИЧЕСТИТЕ ЦВЕТНИ КУЛТУРИ	<ul style="list-style-type: none"> • опишува морфолошки и биолошки карактеристики на луковичестите цветните култури • опишува начин на садење на луковици, кртоли и ризоми • наведува оптимално време на садење на луковичести цветни видови • опишува постапки за подготовка на површината за садење • истакнува значење на климатските и почвените услови врз квалитетот на луковичестите цветни култури • наведува оптимално време за режење • објаснува начин на подготовка на цвеќето за транспорт 	<ul style="list-style-type: none"> • препознава луковичести цветни видови • одредува технологија на производство на даден луковичест цветен вид • избира начин на режење на луковичести цветни култури • предлага амбалажа за пакување и складирање на луковичести цветни култури 	Практична настава Тема: - Производство и подготовка за продажба на луковичестите цветни култури

<p>ПРОИЗВОДСТВО И ПОДГОТОВКА ЗА ПРОДАЖБА НА РЕЖАНО ЦВЕЌЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препознава цветни и лисни видови на режано цвеќе • објаснува климатски и почвени услови за одгледување на цветни и лисни видови на режано цвеќе • опишува постапки за подготовка на површината за садење • опишува постапки за подготовка на семенскиот материјал за сеидба • определува оптимално време на садење на растенија за режано цвеќе • објаснува мерки на нега на растенијата во различни развојни фази • опишува начини на заштита од неповолни надворешни влијанија • прилагодува мерки на нега во зависност од надворешните услови • утврдува време за пинцирање и лачење на папки • опишува развојни фази од производство на растенија за режано цвеќе • предлага потпорна конструкција за врзување на растенија • укажува на недостаток на хранливи елементи при одгледување на растенијата • определува време и начин на прихранување на растенијата 	<ul style="list-style-type: none"> • препознава цветни и лисни видови режано цвеќе • одредува технологија на производство на режано цвеќе • формулира оптимален начин на прихранување на режано цвеќе • одредува амбалажа за пакување и складирање на режано цвеќе 	<p>Практична настава Тема:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Производство и подготовка за продажба на режано цвеќе
---	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • предлага начини на заштита на растенијата од негативни влијанија на надворешни фактори • одредува време на режење на растенијата според фазата на развој на растението • одредува начин на режење на растенијата • именува најчести болести и штетници кај растенијата за режано цвеќе • опишува основни знаци на болести кај растенијата за режано цвеќе • класифицира растенија за режано цвеќе за продажба • наведува соодветна амбалажа • проценува услови за складирање на растенијата • определува начини на подготовка на цвеќето за продажба 		
ИЗРАБОТКА НА ЕДНОСТАВНИ ЦВЕТНИ АРАНЖМАНИ И ДЕКОРАЦИИ	<ul style="list-style-type: none"> • наведува материјал за изработка на цветни аранжмани и декорации • набројува типови на цветни аранжмани • објаснува основните правила при изработка на цветни аранжмани и декорации • опишува фази при изработка на цветни аранжмани • опишува начин на врзување на цвеќе за свадбени букети 	<ul style="list-style-type: none"> • предлага материјал за изработка на одреден тип цветен аранжман и декорација • одредува техника на изработка на цветни аранжмани и декорации за различни пригоди 	Практична настава Тема: - Изработка на едноставни цветни аранжмани и декорации

	<ul style="list-style-type: none"> • избира растенија за цветни аранжмани според годишното време, верскиот празник или за друга пригода • предлага начин на аранжирање на простор со цветни аранжмани и декорации 		
--	---	--	--

Забелешки:

- *Од 10% до 20% од наставната програма се остава простор на наставникот да ја дополни програмата програмирајќи тематски целини според потребите на околината.*
- *Екстерното проверување ги вклучува само горенаведените тематски целини програмирани во наставната програма, а не и тематските целини програмирани од страна на наставникот.*

7. ДИДАКТИЧКИ НАСОКИ (методи и форми на работа)

Наставата по **специјално цвеќарство** може да се реализира преку различни облици на дидактичко-методско организирање. Целите на тематските целини можат да се постигнат по пат на фронтална работа, групна работа, работа во парови и индивидуална работа. Фронталната работа најчесто се изведува кога се објаснува, презентира, опишува или демонстрира некој процес или појава при размножување и одгледување на цветните култури, групната работа кога се анализираат или истражуваат процесите и технологиите во цвеќарското производство, а работата во парови и индивидуалната работа се применува за време на настава во училница, специјализирани кабинети и во училишна економија во која се одгледуваат едногодишни, двегодишни цветни култури, луковичести цветни култури и режано цвеќе. Важен момент е обликот/формата на работа да се приспособи со бројот на учениците и целите кои треба да се постигнат. Изборот на обликот/формата на работа се остава на самиот наставник.

Методи и стратегии на работа

- Теоретските содржини секогаш се поврзуваат и е во корелација со содржините од практичната настава и со општо образовните наставни предмети
- Во наставата се користат различни методи: насочена расправа, демонстрација, практични активности на учениците, извлекување на заклучоци и анализа на технологии и процеси
- Наставата треба да биде насочена кон активно учество на учениците, да се поттикнува и развива нивната самостојност, размислување, критички став, донесување одлуки, решавање проблеми и истражување
- Наставникот треба да укажува на практична применливост на стекнатите знаења при производство и аранжирање на цвеќе од едногодишни, двегодишни цветни култури и луковичести цветни култури
- Наставата се остварува во училници, кабинет за аранжирање на цвеќе, училишна економија и заштитени простори за производство на цвеќе, а учениците треба да ја користат современата мултимедијална и информатичка технологија

8. ВИДОВИ ВРЕДНУВАЊЕ (следење и оценување) НА УЧЕНИКОТ

Следењето и проверувањето на учениците се врши интерно и екстерно.

Интерното проверување на постигањата и оценувањето на знаењата се врши континуирано од страна на наставникот врз основа на изготвен стандард за постигањата по предметот специјално цвеќарство.

Вреднувањето може да се врши со различни постапки, форми и инструменти (усно - излагање, писмено – тестови на знаења од одредени тематски целини и делови, следење на резултатите од практичните активности, опити и истражувања со различни цветни култури во ботаничка бавча, заштитени простори, аранжирање на цвеќе и залагањата на часовите). При оценување на практичната работа, опити и вежби, неопходно е изработка на инструменти за аналитичко оценување со однапред изработени критериуми за вреднување на практичните знаења и вештини на ученикот.

Оценувањето на постигањата на учениците по предметот специјално цвеќарство **задолжително** ќе се врши **усно**.

Завршните оценки на полугодие и на крајот на учебната година произлегуваат од усното оценување.

9. НОРМАТИВ ЗА НАСТАВЕН КАДАР

Наставата по предметот **специјално цвеќарство** ја реализираат кадри со завршени студии по:

- Земјоделство (градинарско-цвеќарска, поделска или општа насока)

Наставниците да имаат педагошко - психолошка и методска подготовка и положен стручен испит, согласно со Законот за средно образование.

10. РАБОТНА ГРУПА

1. Бранко Алексовски, ЦСОО - Скопје
2. Кристина Јованова, дипл. зем. инж., СУГС „Браќа Миладиновци“ – Скопје
3. Гордана Секоска, дипл. зем. инж., СУГС „Браќа Миладиновци“ – Скопје
4. Зоран Весковски, И.З. „КИТКА“ – Драчево, Скопје

Во работата на работната група за изработка на наставната програма учествуваше и Хелена Жнидарич, советник во Центарот за стручно образование во Словенија

11. ПОЧЕТОК НА ПРИМЕНА НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

11.1. Датум на започнување: 1.09.2013 година

Одобрил:

Зеќир Зеќири, директор

12. ПОТПИС И ДАТУМ НА ДОНЕСУВАЊЕ НА НАСТАВНАТА ПРОГРАМА

Наставната програма по предметот **Специјално цвеќарство за III година** од земјоделско-ветеринарната струка, образовен профил градинар-цвеќар за учениците во средното стручно реформирано тригодишно образование, на предлог на Центарот за стручно образование и обука, ја донесе министерот за образование и наука, бр. 11-5651/1

на ден 07.10. 2013 година, Скопје

Министер,

Спиро Ристовски